

IZGLĪTĪBAS PROGRAMMAS PARAUGS

Personu un īpašuma aizsardzība

20P 861 00 1

Profesionālās izglītības programmas veids	Profesionālās pilnveides izglītības programma
Profesionālās pilnveides izglītības programmas nosaukums	Apsardzes darba pamatlīmeņa zināšanu izglītības programma
Prasības attiecībā uz iepriekš iegūto izglītību	Pamatizglītība
Profesionālās izglītības programmas īstenošanas ilgums	84 stundas
Profesionālās izglītības ieguves forma	Klātie
Izglītības dokuments, kas apliecina profesionālās izglītības programmas apguvi	Apliecība par profesionālās pilnveides izglītību

APSTIPRINU

Iekšlietu ministrs

R.Kozlovskis

2017.gada 20.februārī

PROGRAMMAS APRAKSTS

Profesionālās izglītības programmas mērķis

Izglītības procesa rezultātā izglītojamajiem sniegt pamatlīmeņa zināšanas un prasmes, kas nepieciešamas apsardzes darbības veikšanā, kas nav saistīta ar apsardzes tehnisko sistēmu ierīkošanu.

Profesionālās izglītības programmas profesionālie uzdevumi

1. Izglītības procesā dot iespēju apgūt pamatlīmeņa zināšanas par apsardzes darbības tiesisko regulējumu.
2. Izglītības procesā dot iespēju apgūt pamatlīmeņa zināšanas un prasmes apsardzes darbības taktikā, apsardzes tehnisko sistēmu un tehnisko līdzekļu izmantošanā apsardzes darbībā.
3. Izglītības procesā dot iespēju apgūt pamatlīmeņa zināšanas un prasmes personu aizturēšanā un speciālo līdzekļu pielietošanā.
4. Izglītības procesā dot iespēju apgūt zināšanas un prasmes apstākļos, kas pēc iespējas ir pietuvināti darba videi (tai skaitā darba vides situāciju simulācija), nodrošinot uz sasniedzamajiem rezultātiem balstītu izglītības procesu.

Profesionālās izglītības programmā izmantojamās mācību metodes

Izglītības iestāde mācību procesā izvēlas un izmanto tādas mācību metodes, kas atbilst programmas mērķim un uzdevumiem, veicinot izglītojamā pamatlīmeņa zināšanu, prasmju un iemaņu veidošanos apsardzes darbībā pēc iespējas pietuvināti darba videi (*mācību metožu skaidrojumu skatīt programmas pielikumā*).

Profesionālās izglītības programmas apguves kvalitātes novērtēšana

Programmu veido trīs mācību priekšmeti.

Pēc katra mācību priekšmeta apguves izglītojamais atbilstoši mācību plānam kārtu ieskaiti, bet programmas apguves noslēgumā kārtu noslēguma pārbaudījumu - ieskaiti ar atzīmi. Ieskaite un noslēguma pārbaudījums sastāv no teorētisko zināšanu vai praktisko iemaņu pārbaudes, atbilstoši programmā noteiktajam.

Ieskaite var būt mutiska, rakstiska, testa veidā vai arī kombinēti, tās vērtējums var būt „ieskaitīts” vai „neieskaitīts”.

Noslēguma pārbaudījumu kārtu izglītojamais, kurš atbilstoši sasniedzamajiem rezultātiem visos mācību priekšmetos saņēmis vērtējumu „ieskaitīts”. Noslēguma pārbaudījums tiek kārtots mutiski, rakstiski vai arī kombinēti. Noslēguma pārbaudījumu novērtē ar vienu kopējo atzīmi 10 ballu sistēmā.

Izglītojamajam, kurš noslēguma pārbaudījumā saņēmis vērtējumu – atzīmi ne mazāku par 4 - „gandrīz viduvēji” 10 ballu vērtējuma skalā, izsniedz profesionālās pilnveides izglītības apliecību.

Izglītojamais atbilstoši spēkā esošajos normatīvajos aktos noteiktajai kārtībai saņem apliecību par profesionālās pilnveides izglītības programmas apguvi, kurai pievienots pielikums – sekmju izraksts.

Tālākās izglītības iespējas

1. Turpināt izglītību apsardzes nozarē, padziļinot zināšanas par šādām mācību tēmām:
 - 1.1. Fiziska spēka un speciālo līdzekļu pielietošana apsardzes darbībā.

- 1.2. Saskarsmes psiholoģija apsardzes darbībā.
- 1.3. Objektu apsardzes īpatnības.
- 1.4. Apsardzes darbības tiesiskā regulējuma aktualitātes.
- 1.5. Apsardzes darbinieka rīcība dažāda veida apdraudējuma gadījumos.
- 1.6. Apsardzes mobilā norīkojuma darba aspekti.
- 1.7. Apsardzes tehniskie līdzekļi un apsardzes tehniskās sistēmas.
- 1.8. Šaujamo ierociņu izmantošanas un pielietošanas nosacījumi un kārtība.
- 1.9. Ugunsdrošība apsardzes darbībā.
- 1.10. Cilvēka ārienes pazīmes un to vārdiskais (verbālais) apraksts.
2. Pilnveide kursus, semināros un profesionālās pilnveides izglītības programmās.

MĀCĪBU PLĀNS

Profesionālie mācību priekšmeti	Pārbaudījuma veids	Kontaktstundas*		
		Teorija	Praktiskās mācības	Kopā
1.Apsardzes darbības tiesiskais regulējums	Ieskaite	16	-	16
2.Apsardzes taktika, tehniskās sistēmas un tehniskie līdzekļi	Ieskaite	26	28	54
3.Personu aizturēšanas un speciālo līdzekļu pielietošanas pamati	Ieskaite	4	8	12
Noslēguma pārbaudījums	Ieskaite ar atzīmi	2	-	2
KONTAKTSTUNDAS (KOPĀ)		48	36	84

*Izglītības iestādei ir tiesības mainīt programmas kontaktstundu sadalījumu, saglabājot negrozītus 90% no programmas parauga satura un ietverot visus mācību priekšmetus.

Sagatavoja:

(sagatavotāja vārds, uzvārds, amats, paraksts, datums)

APSARDZES DARBĪBAS TIESISKAIS REGULĒJUMS

Apjoms stundās: 16 stundas

Teorija 16 stundas

Mērķis un uzdevumi: sniegt zināšanas par Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem, kuri reglamentē apsardzes pakalpojuma sniegšanu.

Nr. p.k.	Tēmas	Apakštēmas	Taksonomijas līmenis	Kontaktstundu skaits		
				Teorija	Praktiskās mācības	Kopā
1.	Normatīvie akti	1.1. Apsardzes darbības likuma mērķis, darbības joma, saturs un lietoto terminu skaidrojums 1.2. Apsardzes darbības likumam pakārtotie normatīvie akti un citi ar apsardzes jomu saistītie normatīvie akti	Izpratne	1	-	1
2.	Apsardzes darbības nosacījumi	2.1. Apsardzes komersanta un iekšējās drošības dienesta tiesības un pienākumi 2.2. Apsardzes darbības ierobežojumi 2.3. Apsardzes sertifikāts, tā izsniegšanas kārtība, ierobežojumi un anulēšanas nosacījumi 2.4. Apsardzes darbinieka pienākumi un tiesības 2.5. Apsardzes darbībā izmantojamie speciālie līdzekļi. Fiziska spēka un speciālo līdzekļu pielietošanas nosacījumi 2.6. Apsardzes darbinieka atbildība 2.6.1. Apsardzes darbinieka disciplinārā atbildība 2.6.2. Apsardzes darbinieka administratīvā atbildība 2.6.3. Apsardzes darbinieka kriminālatbildība 2.6.4. Apsardzes darbinieka civiltiesiskā atbildība	Izpratne	8	-	8
3.	Administratīvā atbildība	3.1. Administratīvā pārkāpuma jēdziens 3.2. Izplatītākie administratīvie pārkāpumi apsargājamos objektos	Priekšstats	1	-	1

Programmas paraugs _ Apsardzes darba pamatlīmeņa zināšanu izglītības programma (84 kontaktstundas)

4.	Kriminālatbildība	4.1. Noziedzīga nodarījuma jēdziena skaidrojums 4.2. Izplatītākie noziedzīga rakstura apsargājamo objektu apdraudējumi 4.3. Apstākļi, kas izslēdz kriminālatbildību	Priekšstats	2	-	2
5.	Ugunsdrošības noteikumi	5.1. Cilvēku, tai skaitā, personu ar invaliditāti, evakuācijas pamatprincipi 5.2. Ugunsdrošības prasības evakuācijas ceļiem un izejām. Prasības evakuācijas plāniem 5.3. Dežurējošā personāla (apsardzes darbinieka) pienākumi 5.4. Ugunsdrošībai lietojamās zīmes un signālkrašojums	Izpratne	2	-	2
6.	Civilā aizsardzība un katastrofu pārvaldīšana	6.1. Katastrofas un to pārvaldīšana 6.2. Fizisko personu pienākumi un tiesības civilās aizsardzības jomā 6.3. Paaugstinātas bīstamības objekti. Paaugstinātas bīstamības objekta civilās aizsardzības plāns	Priekšstats	1	-	1
Pārbaudījums (ieskaite):				1	-	1
Kopā				16	-	16

Izmantojamo avotu saraksts

Latvijas Republikas Satversme.

Apsardzes darbības likums.

Bērnu tiesību aizsardzības likums.

Civilās aizsardzības un katastrofu pārvaldīšanas likums.

Darba likums.

Ieroču un speciālo līdzekļu aprites likums.

Krimināllikums.

Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodekss.

Ministru kabineta 2010.gada 1.jūnija noteikumi Nr.496 „Kritiskās infrastruktūras, tajā skaitā Eiropas kritiskās infrastruktūras, apzināšana un drošības pasākumu plānošanas un īstenošanas kārtība”.

Ministru kabineta 2014.gada 2.decembra noteikumi Nr.742 „Apsardzes sertifikāta izsniegšanas noteikumi”.

Ministru kabineta 2015.gada 3.februāra noteikumi Nr.58 „Noteikumi par civiltiesiskās atbildības obligāto apdrošināšanu apsardzes darbībā”.

Ministru kabineta 2015.gada 10.februāra noteikumi Nr.63 „Licenču un sertifikāta reģistra noteikumi”.

Ministru kabineta 2015.gada 10.februāra noteikumi Nr.118 „Pārrobežu skaidras naudas pārvadājumu atļaujas izsniegšanas kārtība un valsts nodevas apmērs un maksāšanas kārtība”.

Ministru kabineta 2015.gada 13.oktobra noteikumi Nr.582 „Iekšējā drošības dienesta reģistrācijas kārtība”.

Ministru kabineta 2016.gada 19.aprīļa noteikumi Nr.238 „Ugunsdrošības noteikumi”.

Programmas paraugs _ Apsardzes darba pamatlīmeņa zināšanu izglītības programma (84 kontaktstundas)

Plakane, I. Cilvēktiesības // Jānis Pleps, Edgars Pastars, Ilze Plakane. Konstitucionālās tiesības. Rīga: Latvijas Vēstnesis, 2004, 653.-731.lpp.

Uzņēmumu drošība. Biznesa augstskola Turība SIA, Rīgā, 2006.

Žeivots M. Par ļaunprātību un nepakļaušanos. Administratīvā un kriminālā justīcija. 2005/1.

Melkers A., Matisāns J. Apsardzes darbinieka rokasgrāmata. Rīga: Mācību centrs „BEST SERVISS”. 2013.

APSARDZES TAKTIKA, TEHNISKĀS SISTĒMAS UN TEHNISKIE LĪDZEKĻI

Apjoms stundās: 54 stundas
 Teorija 26 stunda
 Praktiskās mācības 28 stunda

Mērķis un uzdevumi: sniegt zināšanas un prasmes par apsardzes organizēšanas principiem, apsardzes darbinieka darbības pamatnoteikumiem, darba specifiku dažādu objektu apsardzē, atbilstošas rīcības nosacījumiem apdraudējuma gadījumos, kā arī apsardzes tehnisko sistēmu un tehnisko līdzekļu izmantošanu.

Nr. p.k.	Tēmas	Apakštēmas	Taksonomijas līmenis	Kontaktstundu skaits		
				Teorija	Praktiskās mācības	Kopā
1.	Apsardzes organizēšanas vispārīgie noteikumi	1.1. Apsardzes darbības organizēšanas mērķis 1.2. Risku novērtēšana un apdraudējumu novēršana 1.3. Objektu apsardzes instrukcijas 1.4. Konflikti, to risināšana	Izpratne	3	-	3
2.	Apsargājamā objekta fiziskā apsardze	2.1. Nekustamā īpašuma, preču vai citas kustamās mantas apsardze un drošības nosacījumi 2.2. Posteņu izvietojums un tā nozīme. Posteņu pieņemšana – nodošana 2.3. Objektu ārējā perimetra aizsardzība 2.4. Caurlaižu režīms. Kravas un mantu kontroles nodrošināšana 2.5. Pārvadājamo kravu vai citu materiālo vērtību pavadīšanas (izņemot inkasācijas apsardzi) specifika 2.6. Fiziskās personas apsardzes (miesassardzes) vispārīgie nosacījumi, organizatoriskie pasākumi un taktika 2.7. Iekšējās kārtības un drošības nodrošināšana apsargājamajā objektā un tajā esošo personu aizsardzība 2.8. Apsardzes tehnisko sistēmu un tehnisko līdzekļu izmantošana fiziskās apsardzes nodrošināšanā	Izpratne Pielietošana	4	6	10
3.	Apsargājamā objekta	3.1. Apsardzes vadības centra darbība	Izpratne	2	2	4

	tehniskā apsardze	3.2.Apsardzes mobilā norīkojuma darba aspekti 3.3.Apsardzes tehnisko sistēmu un tehnisko līdzekļu izmantošana tehniskās apsardzes nodrošināšanā				
4.	Inkasācijas apsardze	4.1.Inkasācijas apsardzes specifika 4.2.Inkasācijas pamatprasības un organizatoriskie pasākumi 4.3.Inkasācijas apsardzē izmantojamā globālās navigācijas sistēma un tehniskie līdzekļi	Izpratne	1	-	1
5.	Publisku pasākumu apsardze	5.1. Publisku pasākumu apsardzes vispārīgie noteikumi 5.2. Ieejas režīms, apmeklētāju pārbaude, izmantojamie tehniskie līdzekļi 5.3.Kārtības nodrošināšanas taktika, tehnisko līdzekļu un apsardzes tehnisko sistēmu izmantošana publisku pasākumu apsardzē	Izpratne Pielietošana	2	4	6
6.	Apsardzes darba organizācija tirdzniecības vietās	6.1.Tirdzniecības objektu raksturojums, apsardzes īpatnības un riski 6.2.Likumpārkāpumu (zādzība, piesavināšanās, krāpšana un citi likumpārkāpumi) novēršanas un atklāšanas paņēmieni 6.3. Personu kontroles un likumpārkāpēju aizturēšanas nosacījumi un taktiskie paņēmieni 6.4.Apsardzes tehnisko sistēmu un tehnisko līdzekļu izmantošana tirdzniecības objektu apsardzē	Izpratne Pielietošana	4	6	10
7.	Apsardzes darbinieka rīcība dažāda veida apdraudējuma gadījumos	7.1. Dažādu apdraudējuma situāciju raksturojums, īpatnības un to sekas 7.2.Objekta darbinieku, apmeklētāju vai citu iedzīvotāju brīdināšana un informēšana apdraudējuma gadījumā 7.3.Objekta darbinieku un apmeklētāju evakuācijas īstenošana 7.4. Apsardzes darbinieka rīcība ugunsgrēka gadījumā. Ugunsdzēsības līdzekļu izmantošana 7.5. Apsardzes darbinieka rīcība, saņemot trauksmes signālu no automātiskās ugunsgrēka atklāšanas un trauksmes signalizācijas sistēmas. Uguns aizsardzības sistēmu izmantošana 7.6. Apsardzes darbinieka rīcība aizdomīgu vielu vai priekšmetu atrašanās gadījumā 7.7.Apsardzes darbinieka rīcība spridzināšanas draudu vai terora	Izpratne Pielietošana	6	6	12

		akta pazīmju konstatēšanas gadījumā 7.8. Apsardzes darbinieka rīcība avārijas, katastrofas vai katastrofas draudu gadījumā 7.9. Apsardzes darbinieka rīcība ielaušanās apsargājamā objektā vai pēkšņa uzbrukuma apsardzes darbiniekam, citai personai vai apsargājamajam objektam gadījumā 7.10. Apsardzes darbinieka rīcība apsardzes tehnisko sistēmu bojājumu gadījumā				
8.	Apsardzes darbinieka rīcība notikuma vietā	8.1. Apsardzes darbinieka rīcības noteikumi un to secība likumpārkāpuma izdarīšanas vietā 8.2. Apsardzes darbinieka, veicot apsardzes darbību, sadarbība ar policiju un citām valsts pārvaldes iestādēm sabiedriskās kārtības un drošības nodrošināšanā	Izpratne Pielietošana	2	3	5
9.	Informācija par cilvēka ārienes pazīmēm un tās izmantošana apsardzes darbībā	9.1. Cilvēka ārienes pazīmes un to klasifikācija 9.2. Vārdiskais (verbālais) cilvēka ārienes apraksts un tā sastādīšana 9.3. Personas atpazīšana pēc fotogrāfijas	Izpratne Pielietošana	1	1	2
Pārbaudījums (ieskaite):				1	-	1
Kopā				26	28	54

Izmantojamo avotu saraksts

Apsardzes darbības likums.

Bērnu tiesību aizsardzības likums.

Civilās aizsardzības un katastrofu pārvaldīšanas likums.

Darba likums.

Ieroču un speciālo līdzekļu aprites likums.

Fizisko personu datu aizsardzības likums.

Krimināllikums.

Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodekss.

Likums „Par sapulcēm, gājieniem un piketiēm”.

Publisku izklaides un svētku pasākumu drošības likums.

Ministru kabineta 2016. gada 19. aprīļa noteikumi Nr.238 „Ugunsdrošības noteikumi”.

Autoru grupa profesora A.Kavaliera vadībā, Kriminālistika – 2.daļa Kriminālistikas taktika. Rīga: LPA, 1998.

Uzņēmumu drošība. Biznesa augstskola Turība SIA, Rīgā, 2006.

Melkers A., Matisāns J. Apsardzes darbinieka rokasgrāmata. Rīga: Mācību centrs „BEST SERVISS”. 2013.

Pikeringa P. Strīdi, nesaskaņas, konflikti, Rīga: J. Rozes apgāds, 2000.

Pīzi B. A. Ķermeņa valoda. Rīga: Jumava, 2006.

Vilks A. Deviantoloģija (mācība par uzvedības sociālajām novirzēm). Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2001.

PERSONU AIZTURĒŠANAS UN SPECIĀLO LĪDZEKĻU PIELIETOŠANAS PAMATI

Apjoms stundās: 12 stundas
 Teorija: 4 stundas
 Praktiskās mācības 8 stundas

Mērķis un uzdevumi: sniegt zināšanas un prasmes personu aizturēšanā un speciālo līdzekļu pielietošanā.

Nr. p.k.	Tēmas	Apakštēmas	Taksonomijas līmenis	Kontaktstundu skaits		
				Teorija	Praktiskās mācības	Kopā
1.	Aktīvie speciālie līdzekļi	1.1. Apsardzes darbībā izmantojamie speciālie līdzekļi 1.1.1. gāzes baloniņš 1.1.2. gāzes pistole (revolveris) 1.1.3. steks 1.1.4. elektrošoka ierīces 1.1.5. roku dzelži un sasiešanas līdzekļi 1.2. Speciālo līdzekļu pielietošanas tipiskās situācijas 1.3. Drošības nosacījumi, izmantojot speciālos līdzekļus	Izpratne	4	-	4
2.	Aizturēšanas paņēmieni	2.1. Rokas aizliekšana aiz muguras, pieejot no mugurpuses 2.2. Rokas aizliekšana aiz muguras, pieejot no priekšas, ar rāvienu 2.3. Rokas aizliekšana aiz muguras, pieejot no priekšas, ar nīrienu 2.4. Delnas svira uz iekšu 2.5. Delnas svira uz āru 2.6. Rokas „mezgls” uz augšu	Pielietošana	-	3	3
3.	Pārmeklēšana, roku sasaistīšana (siksna, virve), roku dzelžu uzlikšana un pārvietošanas paņēmieni	3.1. Pārmeklēšana stāvus pie sienas 3.2. Pārmeklēšana stāvoklī uz ceļiem pie sienas 3.3. Pārmeklēšana uz ceļiem 3.4. Pārmeklēšana guļus stāvoklī 3.5. Sasiešanas un roku dzelžu uzlikšanas paņēmieni stāvus pie sienas 3.6. Sasiešanas un roku dzelžu uzlikšanas paņēmieni guļus stāvoklī	Pielietošana	-	4	4

		3.7.Pretinieka pārvietošana ar sājpu paņēmienu palīdzību 3.8.Sasaistīta pretinieka pacelšana no guļus stāvokļa				
Pārbaudījums (ieskaite):			-	1	1	
Kopā			4	8	12	

Izmantojamo avotu saraksts

Gaņģis O., Želvis J., Lukašūns R. Likumpārkāpēja aizturēšana pielietojot fiziskos paņēmienus un speciālos līdzekļus. Metodisko materiālu apkopojums. Rīga: LPA, 1998.

Gaņģis O., Homiča A., Kuzmins V., Pede G., Želvis J. Norādījumi policistu paš aizsardzības apmācībai. Mācību līdzeklis. Rīga: P&K, 2008.

Homiča A. Speciālo cīņas paņēmienu pielietošanas pamati. Mācību līdzeklis. Rīga: Valsts policijas koledža, 2011.

Melkers A., Matisāns J. Apsardzes darbinieka rokasgrāmata. Rīga: Mācību centrs „BEST SERVISS”. 2013.

Žeivots M. Par ļaunprātību un nepakļaušanos. Administratīvā un kriminālā justīcija, 2005/1.

Žeivots M. Par spēka un šaujāmieroča pielietošanas pamatprincipiem. Administratīvā un kriminālā justīcija, 2009/2.

Metodiskās rekomendācijas tuvcīņas taktikas apmācīšanai. Rīga: IeM, Valsts aģentūra, Sporta centrs, 2004.

Spēka un šaujāmieroču pielietošana. Studenta rokasgrāmata. Rīga: Atvērtās sabiedrības institūts, 2002.

PROGRAMMAS ĪSTENOŠANAI NEPIECIEŠAMIE MATERIĀLIE LĪDZEKĻI

Nr. p.k.	Materiālo līdzekļu nosaukums (pa veidiem)	Daudzums
1.	Tehnoloģiskās iekārtas	
1.1.	Mācību klase aprīkota teorētisko nodarbību un praktisko mācību organizēšanai	Viena
1.2.	Multimediju projektors	Viens
1.3.	Dators ar interneta pieslēgumu	Viens
1.4.	Tāfele ar rakstāmpiederumiem	Viens komplekts
2.	Darba instrumenti	
2.1.	Steks	Viens uz diviem izglītojamajiem
2.2.	Elektrošoka ierīce	Vismaz divu veidu
2.3.	Gāzes ierocis (pistole vai revolveris)	Viens
2.4.	Gāzes baloniņš	Viens uz diviem izglītojamajiem
2.5.	Roku dzelzi, siksna, sasiešanas līdzekļi	Viens uz diviem izglītojamajiem
2.6.	Ugunsdzēsības aparāti	Vismaz divu veidu (pieļaujami arī neuzpildīti)
3.	Materiāli, palīgmateriāli	
3.1.	Uzskates līdzekļi un izdales materiāli par apsardzes darbībā izmantojamajām apsardzes un ugunsdrošības signalizācijām, ugunsdzēsības līdzekļiem un citiem tehniskajiem līdzekļiem, to veidiem un darbības principiem, tai skaitā attēli, video, audio materiāli par praktiskajiem jautājumiem darba vietās un labas prakses piemēriem	Atbilstoši programmas saturam
3.2.	Apsardzes instrukciju paraugi	Vismaz divu veidu objektiem
3.3.	Evakuācijas plānu paraugi	Vismaz divu veidu objektiem

PEDAGOGU PROFESIONĀLĀ KVALIFIKĀCIJA

Nr. p.k.	Mācību priekšmeta nosaukums	Prasības pedagoga profesionālajai un pedagoģiskajai izglītībai
1.	Apsardzes darbības tiesiskais regulējums	Atbilstoša izglītība nozarē un pedagoģiskā izglītība saskaņā ar spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem
2.	Apsardzes taktika, tehniskās sistēmas un tehniskie līdzekļi	
3.	Personu aizturēšanas un speciālo līdzekļu pielietošanas pamati	

Mācību metožu skaidrojums

Mācību metodes, metodiskie paņēmieni	Skaidrojums
Apskats	Pedagogs rosina izzināt situāciju par kādu jautājumu. Izglītojamie vāc informāciju, veicot aptauju, anketēšanu, uzzinot datus, rezultātus apkopo rakstveidā
Avotu analīze	Pedagoga prasme atrast un apkopot informāciju, to analizēt un saskatīt ekonomikas problēmas un risinājumus ikdienas dzīvē
Darbs ar tekstu	Pedagogs piedāvā tekstus lasīšanai (atbilstoši izglītojamo lasīšanas tehnikas apguves līmenim) vai ierakstītus tekstus audio/videokasetēs mācību uzdevumu veikšanai mācību stundā/mājās vai pašizglītībai. Izglītojamais iepazīstas ar tekstu un iegūst informāciju: veido jautājumus vai analizē, atbild uz jautājumiem – atbilstoši mācību uzdevumam
Diskusija	Pedagogs (vai izglītojamie) piedāvā apspriešanai kādu tematu. Izglītojamais (grupa vai visa klase) iesaistās sarunā, argumentēti aizstāvēt savu viedokli
<i>Debates</i>	Pedagogs (vai izglītojamie) piedāvā apspriešanai kādu apgalvojumu. Diviem izglītojamajiem vai izglītojamo grupām ir uzdevums argumentēti aizstāvēt divus pretējus viedokļus. Debates var organizēt kā sacensības, kas notiek pēc zināmiem noteikumiem
Eseja	Pedagogs aicina izglītojamos pēc noteiktas struktūras veidot rakstu darbu (pārspriedumu, domrakstu) par noteiktu tematu. Izglītojamie individuāli raksta, ievērojot noteikto darba struktūru un tematisko izklāsta veidu, izsakot savas domas, attieksmi
<i>Argumentēta eseja</i>	Izglītojamie rakstveida darbā sistemātiski un argumentēti pamato savu viedokli par pedagoga doto tematu. Metode attīsta prasmi izmantot zināšanas, formulēt savu viedokli, atlasīt faktus un likumsakarības sava viedokļa pamatošanai, apkopot iepriekš teikto, secināt
Informatīvo tehnoloģiju izmantošana	Pedagogs rosina izglītojamos izmantot datoru: a) informācijas iegūšanai no interneta vai lokālām datu bāzēm; b) informācijas apkopošanai. Attīsta prasmi izmantot dažādas informatīvās tehnoloģijas, noformēt darbu atbilstoši prasībām, prezentēt, atrast informāciju, izmantojot informācijas tehnoloģijas
Intervija /aptauja	Izglītojamie iztaujā par noteiktu tematu vienu vai vairākus cilvēkus. Izglītojamie pēc sarunas apkopo rezultātus un formulē secinājumus
Izpēte (izzināšana)	Pedagogs uzdod izpētīt kādu jautājumu vai problēmu. Izglītojamie izdomā jautājumus, uz kuriem jāmeklē atbildes, vāc informāciju, izvirza pieņēmumus, pārbauda tos, nosaka iespējamus risinājumus
Jautājumi /atbildes	Pedagogs (vai izglītojamie) mutvārdos vai rakstiski uzdod jautājumus par noteiktu tēmu un atbild uz tiem. Pedagogi māca uzdot daudzveidīgus jautājumus

Kooperatīvās mācīšanas metode	Pedagogs piedāvā izglītojamo grupai (grupām) uzdevumu vai projekta darbu, kura veikšanai nepieciešama izglītojamo produktīva sadarbība, jo rezultāti ir atkarīgi no katra grupas dalībnieka paveiktā. Grupas dalībnieki ir ar dažādām zināšanām un spējām, mācās cits no cita, apmainās ar idejām un atbilstošu informāciju. Notiek aktīva mijiedarbība arī starp grupām. Pedagogs organizē norisi un konsultē izglītojamos
<i>Grupu darbs</i>	Izglītojamie sadalās grupās (pa 3 – 8 grupā), kurā katram grupas dalībniekam ir sava loma noteiktas problēmas kopīgai risināšanai, kopīga uzdevuma veikšanai. Pedagogs ir tikai darba organizētājs un konsultants. Grupu darba mērķis ir panākt, lai visi strādātu kopīgi, lai katrs izteiktu savas domas un pamazām visi kopīgi nonāktu pie secinājumiem
<i>Lomu spēle</i>	Pedagogs mutiski vai rakstiski piedāvā izglītojamajiem mācību situācijas aprakstu (to iespējams atveidot lomās). Izglītojamie iejūtas atveidojamās lomās atbilstoši uzdevumam. Pārējie var vērot, pierakstīt un vērtēt, lai pēc situācijas izspēlēšanas piedalītos diskusijā
<i>Projektu metode</i>	Pedagogs palīdz izglītojamajiem formulēt projekta mērķi, izveidot darba grupas, sniedz atbalstu projektu izveidē. Izglītojamie grupā formulē idejas un jautājumus, iegūst informāciju, pēta un risina problēmas, apkopo darba rezultātus un iepazīstina ar tiem pārējos izglītojamos. Projekti var tikt realizēti individuāli vai sadarbojoties grupās
Kustību prasmju veidošanas sekmējošā	Metode vērsta uz darba tehnikas apgūšanu, to kustību prasmju apgūšanu, kuras raksturīgas izvēlētajam darba veidam
Lekcija	Pedagogs izklāsta kāda temata saturu, tas var būt ideju, spriedumu, viedokļu, faktu materiālu apkopojumu, teoriju vai notikumu izklāsts. Izglītojamie klausās, veido pierakstus atbilstoši dotajam uzdevumam
Mācību ekskursija	Katra izglītojamo grupa saņem uzdevumu, kas jāveic ekskursijas laikā. Pēc ekskursijas izglītojamie prezentē grupas uzdevuma izpildi. Veicina zināšanu apguvi, to lietošanu praksē, attīsta sociālās prasmes
Netiešā uzskate	Lieto vizuālos mācību uzskates līdzekļus, piemēram, zīmējumus, video, fotogrāfijas, digitālos materiālus, maketus
Praktiskais darbs	Izglītojamajam jāveic praktisks uzdevums, kura laikā jāizgatavo noteikts objekts, jāveic mērījumi dabā un nepieciešamie aprēķini vai jāveic cits uzdevums, kura izpildei nepieciešamie dati jāiegūst patstāvīgi
Prāta vētra	Pedagogs (vai izglītojamie) izvirza jautājumu vai problēmu vai iepazīstina ar tematu. Izglītojamie izsaka iespējamās atbildes, idejas, būtiskus vārdus, uzmanīgi klausoties, papildinot, bet nekomentējot un nevērtējot citu idejas
Problēmu risināšana	Pedagogs formulē problēmu, kuras risināšanā iesaistās izglītojamie. Izglītojamie precīzē problēmas jautājumu, izdomā risinājuma plānu īsteno to, izvērtē rezultātu, vai tās ir uzdotās problēmas atrisinājums, vai problēmu varētu risināt citādāk
Situācijas analīze	Pedagogs vai izglītojamais mutiski vai rakstiski piedāvā izglītojamajiem reālas situācijas aprakstu un uzdod atbildēt uz jautājumiem par šo situāciju. Izglītojamie pārrunā, analizē, pieraksta, secina, veido kopsavilkumus vai ieteikumus

Spēles	Pedagogs ir sagatavojis atbilstošajam tematam galda spēli vai kustību spēli un iepazīstina ar tās noteikumiem. Izglītojamie iesaistās spēlē. Spēli pēc pedagoga norādījumiem var sagatavot arī izglītojamie
Testa vai krustvārdu mīklas sagatavošana	Izglītojamajam tiek dota tēma, par kuru jāgatavo tests vai krustvārdu mīkla
Tiešā uzskate	Metodiski pareizs demonstrējums, kuru veic pedagogs. Pedagogs kustību demonstrē lēnām, precīzi, ar nepieciešamo amplitūdu, spēku, uzsverot kustību raksturīgākās detaļas. Mācīšanas procesa laikā jāmaina vienas kustības demonstrējums (viena kustību cikla) ar atsevišķu kustību elementu un stāvokļa demonstrējumu
<i>Demonstrēšana</i>	Pedagogs vai izglītojamais rāda un stāsta pārējiem izglītojamajiem, kā kaut ko dara
Uzdevumu risināšana	Pedagogs vai izglītojamais izstrādā vai izvēlas vārdiem vai simboliem veidotus darbību aprakstus. Izglītojamais, analītiski kritiski spriežot, meklē to risinājumu. 1. Pamatuzdevumu izpilde 2. Reālas problēmas risināšana 3. Matemātiskā modelēšana
Vārdiskā (stāstījums, izskaidrojums, pārrunas, analīze, apspriede)	Metodi lieto lakoniski, izmantojot pareizu terminoloģiju un sasaistot ar dažādām uzskates metodēm. Tās uzdevums ir radīt izglītojamajam priekšstatu par apgūstamo tematu, terminoloģiju, vingrinājumiem. Ar šīs metodes palīdzību tiek iegūtas teorētiskās zināšanas
Vizualizēšana	Pedagogs vai izglītojamie izmanto vai patstāvīgi izveido dažādus simboliskus uzskates līdzekļus – domu kartes, shēmas, diagrammas, tabulas, plānus, kartes, zīmējumus u.c. (simboliskie uzskates līdzekļi ir īstenības objektu attēli ar vārdu, simbolu un krāsu palīdzību)

